

KDO NESKÁČE, NENÁČE!

Pondělí, 12. února 2018

Někde jsem zaslechla, že státní znak České republiky je šest a marně jsem přemýšlela, které jsou. Nakonec jsem se musela podívat na net. Pro ty, co se nedokáží dopřít stejně jako já, trochu zjednodušeně:

Znak se lvem (velký a malý), trikolora, státní vlajka, vlajka prezidenta, pečeň a hymna. A když jsem si tak přečetl státní znaky, tak pro mne bylo novinkou, že po odtržení Slovenska se měla změnit i naše česká vlajka. Modrý klín na vlajce patří totiž Slovákům. Vlastně o tom je jedna píseň skupiny Chinaski:

<https://www.youtube.com/watch?v=ekFC8leFK60> Slovenský klín na vlajce ale nezmizel, zmizela jenom druhá bojovná slovenská sloka Nad Tatrou sa blýska, která byla v roce 1930 oficiálně připsána. Po vzniku České republiky v roce 1993 zůstal jen náš cukrkandlový cajdák.

To, jak vznikla naše hymna, asi zná každý Čech. Je ze hry J. K. Tyla "Fidlovačka, aneb hrdinský hnědý hnědý rvačka", vlastně propadák, který byl uveden 21.12.1834 ve Stavovském divadle při benefici F. Škroupa. Hra byla nazvaná podle jarní oblíbené velikonoční slavnosti ševcovského cechu na nuselské louce -- "Fidlovačka".

J. K. Tyl v době, kdy psal hru, dělal proviantáka u osmadvacátníků v Josefských kasárnách na dnešní náměstí Republiky, a tam i ve svém pokojíku bydlel. A i když svoji práci nenáviděl, z existencí děvodů ji vydržel vykonávat přes deset let. Pozorný návštěvník Prahy i dnes najde pamětní desku na zdi Palladia. Hra to byla vlastenecká s jednoduchou zápletkou a píseň "Kde domov můj", kterou zpíval slepý žebřák Mareš, byla jedním z mála světlych bodů neúspěšné francouzské. Autorem hudby budoucí české hymny byl už tehdy uznávaný hudebník a skladatel František Škroup. Stejně jako Tyl, ani František Škroup, neměl jednoduchý život. V době, kdy hudbu skládal, mu umírala jeho první žena, proto snad i ten tesklivý nářek. V polovině devatenáctého století, František Škroup býval jedním z nejvýznamnějších zjevů tehdejšího pražského vlasteneckého hudebního života. Aťkoliv tomu podmínky nepomohly, podařilo se mu vybojovat první české představení, komponoval hudbu k českým hrám, vydával písně, zakládal české pěvecké spolky. Přes ohromné ovace ve Stavovském divadle byl roku 1857 zbaven místa kapelníka, nepřijalo jej ani nové Prozatímní divadlo, a tak neviděl jinou možnost, než hledat uplatnění za hranicemi, kde mu angažmá nabízeli. Stal se dirigentem v holandské opeře v Rotterdamu. I přes své přání, se už do své vlasti nikdy nevrátil; bylo mu pouhých 61 let, když zemřel a je pochován v Rotterdamu. O jeho hrob se dlouho nikdo nestaral.

Teprve když se v Praze konalo slavné "vzpomínání" sta let naší hymny, zahájili badatelé pátrání po posledním místě skladatelova odpočinku a nad jeho hrobem byl postaven památník. Pamětní deska je i na domě v Osicích, kde se Škroup narodil, i na domě v Holandsku, kde žil a zemřel. Už 26. srpna 1928 bylo v Osicích s velkou slávou otevřeno Škroupovo muzeum, na stavbu probíhala tehdy celonárodní sbírka. Dnes je muzeum prázdné a v dezolátním stavu. Po uvedení Fidlovačky se píseň pomalu dostávala do podvědomí národa. Existují různé verze národní hymny, dají se najít i ty sprostónárodní. Ema Destinová ji za Rakouska-Uherska v roce 1914 zpívala stále ještě jako lidovku. Píseň "Kde domov můj" začala být kritizována už koncem 70. let 19. století ze strany intelektuálů. Vytýkali jí lyričnost, emocionalitu, nedostatečnou údernost. Mnohokrát byla snaha hymnu nahradit něčím v bojovnějším duchu. Své výhrady, přede vším proti textu této písně, měl Jan Neruda, Edvard Beneš, ale dokonce i Tomáš Garrigue Masaryk. U příležitosti Dne české státnosti v roce 2008 jí chtěly přelávat i Mirek Topolánek a další došle jenom k nepatrné změně aranžmá. Hymnu nahrál sbor Národního divadla pod vedením dirigenta Jiřího Bělohávkou ve čtyřech verzích, kromě orchestrální a sborové, vznikla i verze pro mužské a ženské Škroupova a Tylova píseň zůstala nezměněna, hymnou je stále původní první sloka z Tylovy hry.

Ano, slova i hudba jsou tklivé a dojemné, zcela jiné, než jiné národní hymny. Ale proč přelávat to, co funguje? V jiných zemích se hymny měnily, my máme pořád stejnou. Její obsah není politický, neadoruje žádnou osobnost a dokáže zapívat každým správným Čechem.

